

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben negyedévre . . . 3 korona.
 Egészévre 12 „
 Vidéken: negyedévre . . . 5 „
 Egészévre 20 „

László József
 kiadó és laptulajdonos.

Szentmiklósi József
 felelős szerkesztő.

Egyes szám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Csapó-utca 9 sz. — Telefon: 27.
 Kéziratok nem adtnak vissza.

Eszmény nélkül.

Irta: **Koncz Ákos.**

Debreczen, augusztus 6.

A mi az emberi életnek szint, tartamat és melegséget ad, azt idealizmusnak nevezzük. Idealizmus nélkül nem alkothatunk tökéletes művet, annál kevésbé maradandót. E nélkül rideg az élet és élettelen minden alkotás. Ellenben az idealizmus tetszetőssé, értékessé és ragyogóvá teszi az ember műveit. Idealizmus nélkül nem halhatatlan sem az eszme, sem a gondolat, sem a tett.

Voltak korok az emberiség művelődés történetének tanúsága szerint, midőn az idealizmus tiszta lelke megszinesített minden alkotást. Volt idő, midőn ez volt termő talaja a legszebb gondolatoknak s ez vezette az embereket törekvéseikben. Eszményekért lelkesedtek, magasztos ezélokért hevültek a szivek s a becsületesek munkáját sikerre vezette az idealizmus közös szeretete.

A világ megváltozott . . . Kinek jutna eszébe eszményekért lelkesülni a mi durva korunkban? Ma árva gyermek lett az idealizmus, kit elvéteve gondoz egy-két ember.

És ezeknek mi a sorsuk? Kinevetik és oly szánakozva néznek reájuk, mint azokra szokás, kiket nem értünk, vagy a kikről botorul úgy vélekedünk, hogy nem érdemes őket meghallgatni.

Ócska butorrrá vált szivünkben az eszmény és kidobtuk onnan, hogy helye legyen abban a modern cifraságnak. Teletömtük lelkünket mindenféle kétes értékű dekorációkkal, de mégis üres maradt az, mert az eszmények kiürült helye nem pótolható. Kincseket, atyáink, régi tűzhelyünk értékeit dobtuk ki szivünkéből s úgy tettünk, mint a műveletlen vad népek, melyek mesés értékű drága köveiket gontalanul adják cserébe az európai ember értéktelen szines üvegdarabjaiért.

És a hogy kiöltük szivünkéből az eszmények szeretetét, a rombolás meglátszik mindenben és mindenütt, amire és a hová nézünk. Előtérbe lépett az önösség. Tele van a szivünk tövissel, mely miniket sért, de másokat is vérez . . . Ne csodáljuk azért, ha ilyen talajban nem terem meg a lelki nemesesség . . . Nem virágnak való föld az többé, hanem csalan és dudva melegágya.

Közéletünk meddő. Társadalmi életünk terén visszaesést látunk. Hol vannak a régi udvarházak magyar lakói? A mult embereinek voltak tévedései, de nagyereynei befödötték amazokat. Hová lett a társadalmi érintkezés őszintesége és melegsége? Eltűntek . . . Helyükbe lépett az obligát udvariaskodás, az irigykedés, gög és szeretetlen itélkezés.

Ily viszonyok közt ne is csodáljuk, ha elhervad az eszmény s teremő és vigasztaló erejét nem tudja kifejteni az idealizmus.

Ez az oka aztán, hogy az életnek nem sok becse van ezrek előtt.

Kihült a szivünk, megfagyott a lelkünk . . .

Gyöngyözö pohár után vágyódunk s mikor kihajtjuk, falhoz vágjuk, úgy, hogy esengve hull alá. Irgykedve nézünk az öregekre, kik derős szemekkel néznek vissza multjokra. Mi meg sem értjük az ő átélt tiszta ártatlan örömeiket, mert a mi szivünk kihült idő előtt s már a rózsá-erdőnek sem örülünk.

Ingatag nádszálak vagyunk a közélet zavaros vizében. Hamar

A „Szabadság“ tarczája.

Csalódás.

Irta: **Márton Gabi.**

— Tehát bennem sem bizik? — kérdi a férfi őszinte tekintetét a leányra emelve.

— Magában sem kedves barátom. Maga sem különb a többinél . . .

Lássa én már — bár ez szinte nevelés az én ajkamról — rengeteget csalódtam . . . Mind így kezdte mint maga . . . Pár óráig — mondjuk pár napig, bomlott, rajongott értem. Szellemségem elragadta, szépségem megbüvölte, bájaim megszédítették . . . S mikor már lelkesedése kezdte fölmelegíteni, mikor a szerelem már-már engem is megejtett s vágytam őt látni, szerettem hallgatni suttogását édes semmiségekről . . .

— Nos akkor édes barátom engem egyszerűen szörnyen unalmasnak talált s újra kezdte a bomlást, rajongást — másnál . . . Az első ilyen esetem majdnem végzetessé vált . . .

Oh akkor még hittem, hogy az a

regényben megénekelt nagy érzelem létezik . . .

Hogy van modern Csongor és Tünde . . . S Csongor ezer veszedelmen átvergődik, küzd, szenved, csak hogy végre Tündéje keblén megpihenhessen.

Itt legyintett a kezével, mintha a hivatlan gondolatokat akarná elűzni. Majd egy sóhajjal így folytatta:

— Balga ábrándok ezek, jól tudom. De lássa én sem vagyok különb a többi lánynál . . .

Vannak nekem is álmaim, istenien szép álmaim szerelemről . . . boldogságról . . .

— Ah, ha maga látná az én ábrándképemet! Ha maga meg tudna engem érténi!

De nini, hisz ez nem én vagyok. Nem így ismernek maguk engem!

— No nevéssen maga is, ha valakinek — pláne nekem — felülkerekedik a szive s kéri jogait. Egy kiesikét engem is megragadott az érzélgőség.

Eh semmi . . . Felejtse el amiket összefecsegtem. Most leszek ismét olyan aminőnek maguk ismernek: hiu, kaczer, szivtelen . . .

. . . A bálteremben sétáló párok

gunyosan mosolyognak feléjük, a leányok összeszagnak:

— Na nézd már, megint fogott egyet.

Mire a másik iszonyu szemforgatással megjegyzi:

— Borzasztóan kaczer egy lány!

A cigány e perczen beharangozott a négyesre, a férfi mint egy önkénytelenül feláll, meghajtja magát a leány előtt:

— Ha nincs ellenére . . .

— En nem tánczolok, de ha maga is úgy akarja maradjon itt a négyes alatt. Jó?

— Vagy maga szeret tánczolni?

— En épen nem, csupán forma volt az egész. Azt hittem maga talán . . .

— Szó sincs róla. Gyülölöm a tánczot es minden affele örültséget. Ezért aztán némelyek komolynak tartanak . . .

A fiatal ember mélyen elgondolkodik . . . Majd gyorsan, mintegy lázasan beszél a leányhoz, közelebb húzódva hozzá:

— Nevéssen, kaczagjon bár fölöttem, de . . . én . . . én — szeretem magát . . .

A leány vállat vont:

— Persze mint a többiek,

meghajlunk . . . Régente tört koronával is büszke maradt a férfi . . . Nem esuzott a porban. Tudta kötelességét s attól nem tért el. Bizott a becsület örök életében. Ma? A külső látszatért bilincsekbe verjük lelkünk szabadságát. Tetteinket kapkodás jellemzi. Lelkünk erőtlenségét idegességnek nevezzük. A kinek hasznát vesszük, azt ünnepejük, a kitől nem tartunk, azt — kicsinyeljük . . . Gyanúsítás vert fészket a szívünkben s midőn valaki agilitását látjuk, nem bizunk cselekedeteinek tisztaságában . . .

. . . És ezen lelki szegénység nyomán a börtönök telnek. A sikasztók szaporodnak. Fényes nevetket borít el a bűn árja. Itt-ott az anyák segítségével hervad el az ártatlanság. A becsstelenség szintizta lelkeket öl meg. Hazug a köny a ravatalnál. Becstelen a tettetett fájdalom. Tisztátalan a szív érzése. hazug a gondolat s csak az a szerencse, hogy nem láthatunk egymás lelkébe, mert meggyülné az ember az embert . . .

S mindez azért van így, mert nincs bennünk idealizmus . . . Közszellemünket nem hatja át az eszmények szeretete.

A régi világ szép emlékei elpusztultak.

Nem az értékért dolgozunk. hanem a esillogásért. Építünk. haladunk. alkotunk, de erkölcsi alap nélkül. futó-homokra helyezve törekvéseinket . . .

Politikai, társadalmi és családi életünk tisztasága önként visszatér, ha ápoljuk lelkünkben az idealizmust. Térjünk vissza régi erköl-

cseinkhez. Tetteink alapja legyen az igazság. Életünk iránytűje a cselekvésben gazdag hazaszeretet és vezére a szeretet . . .

Parlamenti munkásság.

Budapest, augusztus 6.

Midenki emékezni fog még arra az éles polemára, a mely a múlt ülészak berekesztésének napján Széll Kálmán miniszterelnök és az ellenzék több tagja között folyt le a parlamentnek szokatlanul hosszú elnapolása miatt.

Erősen faggatták a miniszterelnököt, mi az oka a nagy szünetnek és talán senkisémet veszi rossz néven tölünk, ha e faggatást nem tartottuk épen jóhiszeműnek. Mindenféle rejtett okokat kerestek és a találgatások között ott volt — már a mi rendes parlamenti szokásunk szerint — a gyanúsítás is. Bujkálást, ravaszkodást emlegettek, holott sok mindent rá lehet fogni a Széll-kormányra, de azzal vádolni, hogy a politikája nem őszinte, csak párttaktikából és a legnagyobb foku elfogultságból lehet állítani, de bizonyítani nem. Még logika sincs e vádaskodásban, mert hiszen csak a közelmúltban is egyre azt hánytorgatták fel, hogy Széll Kálmán miniszterelnök árt magának és az általa képviselt politikának mindenkor nyíltságával.

Hol itt tehát a logika? Valóban épen a teljes nyíltság és őszinteség jellemzi a Széll kormányzatot.

— Igenis, szükségem van e három hónapra, hogy a parlamentnek munkát teremtsék s alkalmat adjak a szükséges reformok keresztülvételére.

Mindnyájan tudjuk jól, hogy a parlamentünk ereje évtizedek óta meddő vitákban fecsérlődött el. Alkotásra igen ritkán és csak nagy erőfeszítéssel került a sor, de akkor is mindig felemészette a munkaidőt vagy a képességet. Felesleges említeni az Európában páratlanul hosszadalmas költségvetési tárgyalásokat, és a teméntelen szó és időpazarlást, a

mely a mi országgyűlésünk tanácskozását oly kirívóan jellemzi.

Nos épen ideje, hogy ennek végét szakítsuk. Parlamentáris éránk óta alig volt eddig alkalom oly kedvező, mint most, a mikor a pártokat nem személyos gyűlölet, de elvi különbözések választják el.

Széll Kálmán miniszterelnök pedig, mint mindenkor, úgy ezuttal is eleget tett ígéretének.

A miniszteriumokban immár másfél hónapja szinte lázas tevékenység folyik.

A belügyminiszteriumban a közgazdasági reform előmunkálatai befejezéshez közelednek.

A községi törvény revíziója rövidesen készen lesz és a járási közigazgatás reformja ezzel egyidejűleg halad. A be- és kivándorlásról készült törvényjavaslat néhány hét múlva anket elé kerül. Ezen kívül sok más javaslat készül, a melyek közül nem egy meglepetést fog kelteni.

A pénzügyminiszteriumban az állami tisztviselők helyzetének javítására irányuló javaslatot készítik elő.

Az igazságügyminiszteriumban korszakalkotó reformok vannak munkálat alatt, mint a minő az új büntetőjogi novella, a telekkönyvelés és a biztosítási ügyi szervezés reformja és rendezése.

A földművelésügyi miniszteriumban pedig egész sereg újabb szociális jellegű javaslat készül, a melyek hivatva vannak arra, hogy mindinkább élet vegyék annak az agítálásnak, a melyet a nemzetközi szociálisták önző vezeterei folytatnak.

Nos, ennyiből is látni való, hogy az őszi ülészakra rendkívüli nagy munka vár, nem is szólva az Ausztriával kötendő vám- és kereskedelmi szerződésekről.

Ime tehát Széll Kálmán miniszterelnök beváltja ígéretét, a parlamenten és illetve az ellenzéki pártokon áll, hogy a jövő ülészakok gyümölcsözőbbek, termékenyek legyenek.

A meddő szöfecsérlést kell csupán kiküszöbölni és akkor új korszak virrad hazánkra.

A komoly parlamenti munkásság korszaka.

Öngyilkos napszamos.

A Liptai-kaszáló halottja.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, augusztus 6.

A tegnapi napnak ismét meg van a maga öngyilkosa. Pár napig szünetelt ugyan az öngyilkosság láza, amenyiben a végzetes eredményü öngyilkosságok sorozata az utóbbi napokban megszünt és a halál önkéntesei visszavonultak, csupán egy-egy kísérletről számoltak be a lapok. Tegnap azonban ismét megindult a lavina. A második sorozat megkezdődött, egy napszamos ember kezdte meg, bár remélhető, hogy nem azzal rúshal fogja maga után ragadni az életunt szerencsétleneket, mint a múlt hónap pártját ritkító öngyilkosság láza, amely naponta megkövelelte a maga egy-két, sőt három áldozatát is.

A nyári nap gazdasági pangás az aratás végével szintén véget ér és előreláthatólag a jótermés következtében fel-

— Ne mondja ezt az istenre kérem. Az én szerelmem, érzem nem muló fellobbanás, az én szerelmem igaz és örök. Ez az ajk még sohasem hazudott.

— Bókokat nem mondok, hisz' az oly köznapias valami. De esküszöm, hogy leány ily hatással, mint maga, még sohasem volt reám. Kivagyok cserélve; egy új életet nyertem maga által . . .

A leány kétkedően és szomorúan mosolygott:

— Látja azt a halvány, szőke fiut, aki a rendezővel szemben áll? Ez volt akiben utolszor csalódtam. A medikus akiben utószor csalódtam. A medikus bálon ugyanazon szavakat halottam tőle, melyeket magától most. És nézze most észre sem vesz . . .

Hej édes barátom nagyon megértem, én már ahhoz, hogy elesavarja a fejemet!

— Végtelenül sajnálom, hogy ilyen férfiakat ismert eddig.

De higgye meg vannak még ma is Csongorok . . . S ha maga vállalkoznék Tünde szerepére, istenemre végig szenvedném Csongor bujdosásának összes keserveit . . .

A leány már nem rázza kétkedően fejét s a szémei valami csodás fényben usznak az utóbbi szavak hatása alatt, mintha azt gondolná:

— Talán mégis . . .

A férfi észreveszi e változást és még nagyobb hévvel folytatja:

— És most mondja ki végre az üdvözítő igét, ne tekintsen engem olyan- nak, mint a többit, óh mondja bizik-e hát bennem?

A leány? A szegény könnyen hívő leány — némi küzdés után — némán bólintott fejével . . .

Egy hét múlva az athléta bálban találkoztak megint. A leány épen a kosiba segítette édesanyját, mikor a fiatal ember odalépett.

— Hát maguk itt voltak?

— És már mennek is? kérdezi.

— Igen — felel a leány hidegen — egy kissé rosszul érzem magam, Jó éjszakát!

A fiu még fogva tartja a kezét s úgy kérdi:

— Mi baja?

A leány busan mosolyog s a szeméből két könnyesep gördül alá:

— Semmi — édes barátom — épen semmi, csak ismét csalódtam . . .

lendülnek a gazdasági viszonyok, hogy végre valahára gátat vessenek az annyira elharapódzott öngyilkosságoknak. A tegnapi nap szerencsétlen halottjáról a következőket jelenti tudósítónk:

A fanciesikái tanyákon tegnap délután a Liptai féle kaszálón egy fára felakasztva holtan találtak egy embert. A nyomok mind arra engednek következtetni, hogy öngyilkosság esete forog fen, amennyiben a fűvön egy ember lábnyomai látszottak és egy félrerugott tuskó volt a fa mellett, amelyet minden valószínűség szerint az öngyilkos helyezett a lábai alá és aztán félrerugva maradt függve a fa ágán, hogy a gyilkos össze szoruló kötél megfojtsa. A közeli tanyákról mihamarabb nagy néző közönség serglett össze és a rendőrséget is értesítették.

A rendőrség részéről Bardócz András rendőrbiztos ment a helyszínre Balkányi Emil dr. kerületi orvossal, a ki megvizsgálván a holttestet, konstata, hogy már pár óra óta függ a szerencsétlen ember holtteste és hogy a halál pár percz múlva a végzetes tett után következett be.

A szerencsétlen embert Szabó Ferencnek hívják. Mint napszámos tetgette életét és már évek óta özvegyen élt. A felesége, szép fiatal asszony korában halt el három gyermeket hagyva maga után, akiknek gondozását a férj teljesítette.

A felesége halála óta megváltozott egészen az addig vig, jókedvű ember és még gondolni sem akart arra, hogy ismét megházasodjék, bár ismerősei gyakran nógatták, hogy gyermekei érdekében házasodjék meg. A feleségét nem tudta felejteni. A buskomorsága oda fejlődött már a mult évben, hogy öngyilkossági kísérletet követett el már két ízben is. Először magára lőtt, majd mérget által akart elpusztulni, de egyik módon sem tudott meghalni, Megmentették az életnek, és árva gyermekeinek.

A szerencsétlen ember azonban csak nem tudott beletörődni az életbe, bár soknak hangoztatta, hogy a gyermekei kedvéért is életbe marad, míg az utolsó órája nem üt. Ma azonban megezőfolta önmagát. Kiment a fanciesikái tanyára ott egy alkalmas helyet keresve ki felakasztotta magát. Holttestét a közkörház halottaskamarájába szállították.

Kossuth levele — csomagolópapír.

Fölfedezett ereklye.

— S a j á t t u d ó s i t ó n k t ó l —

Budapest, augusztus 6.

Kossuthnak egy kiadatlan sajátkezű levele került Biró József öreg honvéd kezébe, a ki Rignáth Sándor kolozsvári kereskedőtől kapta azt. Rignáth az üzletéhez csomagoló papirost vásárolt és ezek között volt az értékes kézirat. Kinek küldte Kossuth ezt a levelet, nem lehet tudni; a levél tartalmából csak az tűnik ki, hogy a czimzett a fia keresztapjának kérte föl Kossuthot. Valószínűleg elhalt a levél czimzettje s még valószínűbb, hogy az örökösök nem nagy ke-

gyelettel viseltettek az elhunyt hátrahagyott iratai iránt, talán át sem nézték, hanem eladták kilószámra sajtakárónak.

Az érdekes levél így hangzik:

Kelt Turinban, okt. 14. 1867.

Uram:

Illetődéssel vettem önnek e hó 9-rőli levelét. Magasztalásait nem fogadhatom el. A kor, melyet élünk, eredményekben oly nagyszerű az emberi nem haladásának történetében, hogy tán éppen az egésznek nagyszerűsége teszi az embereket oly kicsinyekké, de kik mégsem oly kicsinyek hogy még én is nagynak látszassam közöttök. Magasztaláshoz érdem kell. Az érdem csak ott kezdődik, a hol a kötelesség végződik. En pedig, nem találok egyebet a kötelesség teljesítésének becsületes igyekezeténél. Ez adhat benső megnyugvást a balszerencsének csapásai alatt is, de magasztalásra igényemmel nem bir.

Szívesen adom megegyezésemet, hogy születendő gyermekének keresztatyja legyek. Megtiszteltetve fogom magamat érezni, ha hazánk nemeskeblű martirjának, Batthyány Lajosnak özvegye a keresztszülői tisztben társának elfogad.

De nem gondolja ön, hogy e két névvel nasyon sok gyászos emléket esatol a vallásos szertartáshoz, mely gyermekét az életbe avatja? Pedig a bánatos emlék nem vidor kíséret az élet utján.

De a sors gyakran tetszik magának az ellentétekben. Talán ugy adja Isten (megadja, ha óhajtsom teljesül), hogy e bus emlékek megkérlelik a végzetet, hogy az ön gyermekére örömet, áldást árasszon.

Örködjék a gondviselés a leendő anya fölött ama nehéz, de magasztos percekben, midőn a nő a teremthöz legközelebb áll, mert életet ad. Adja át ön neki legjobb kívánataimat. Tudósítson kérem, miként teljesültek reményei? Nyomja első atyai esőkjával gyermeke homlokára atyai áldásomat.

Tartsák meg jó emlékezetükben a száműzött keresztapát s fogadják jó szívvvel barátságos üdvözlétemet.

Kossuth Lajos.

Az érdekes emléket a kolozsvári ereklyemuzeumba küldi a levél új tulajdonosa.

UJDONSÁGOK.

Az ujság hangja.

A tisztességtelen ujságírás ellen.

Az ujságírás tisztessége érdekében hatalmas szózat hangozott el a nemzeti sajtószövetség berni kongresszusán. Az elnök javaslata egyszersmint súlyos ítélet volt az ujságírás vadságai, elfajulásai ellen ott, a hol a fékezetlen szenvedély vagy az ordító izléstelenség és botrányhősködés kezében van a toll. Felsőbb hatóságot sürgetnek a tisztességes sajtó férfiai, hogy legyen, aki eldöntse, mi a lelkiismeretlenség és szertelenség az ujságban. Ez a hatóság ítélne az ujságoknak és ujságíróknak vitás ügyeikben is.

Most a javaslatnak egyéb igen ér-

dekes részleteit is közzéteszik, amelyek közül a következő részeket ismertetjük:

Ha a publicztika szolgálatot tesz, a sikerért nem ő kap köszönetet, de a kudarczért őt teszik felelőssé. Es ez az igazság, a melyet a kontinensen annyi ujság ismer, szimpatikussá kell, hogy tegye a kérdést, hogyan lehetne ezen segíteni. Fölpanaszolták, hogy a politikai harcokat a sajtóban is gyakran olyan személyes gyűlölködéssel vivják, hogy a harc kiméletlen birkózássá fajul. Néhány ujságnak szokásává lett, hogy a leginkább tiszteletre méltó személyiségeket a legkiméletlenebb módon a sárba rántja, csak azért, mert más nemzethez, más párthoz tartoznak; hogy tiszta jellemeknek, nagy intellektuális jelentőségűeknek irással vagy rajzzal, megvetésre méltó tulajdonságokat költ és hogy nem kiméli senkinek magán- és családi életét, ha ellenségről van szó. Panaszt tett a miatt, hogy mindenkit, aki hivatalos vagy tiszteletbeli állást tölt be, vagy valami művet teremtett vagy pedig másként áll a nyilvánosság dobogóján, mint bitang jószágot tekintenek. Higgadt ujságíró nem helyesli a küzdelemnek e módját. Ezen kell első sorban segíteni. A meggyőződés kifejezését nem szabad a szabályzattól függővé tenni és nem szabad egyes embertől azt kívánni, hogy lemondjon argumentációjának jó és egészséges erejéről. De bizonyára meg lehet kívánni azt, hogy az ujságíró a polemiában is abban lássa különösen hivatását, hogy ellenálhatatlan tények és megezőfolthatatlan okok felsorolásával meggyőzzön. Ne felejtse el, hogy ellenfele, mert nyilvános állást tölt be vagy mert más nemzetiségű, más párthoz tartozik, gyakran védtelen objektum minden tetszés szerint való támadás számára.

Leghangosabb a panasz és pedig maguknak az ujságíróknak körében a miatt, hogy a tekintélyesebb organumok sem védekeznek eléggé az ellen, hogy az ujságba ismert és polgári politikai becsületük teljes birtokában levő személyeket bántó és sértő közlemények ne csempésztesse be. Tegyük föl, hogy egy egyén, akit egy vagy más, de rendszerint megszegyenítő okból elbocsátottak, valamelyik ujságban becsületbe vágó és az igazságot meghamisító támadást akar közzétenni azok ellen, akik elbocsátásának oka voltak.

Mennyire meg lesznek lepve azok, akik a megtámadottat ismerik, ha akad ujság, amely vizsgálat nélkül, sőt sokszor a vizsgálat lehetősége nélkül is, — csupán a valószínűség látszatára, amelylyel a denunziáns vádjait előadja, e vádak a nyilvánosság elé viszi. Azoknak az embereknek, akik ilyen hamis vádak közvetítenek az ujságok számára, — nincs mitől tartaniok. Mivel az ő becsületérzetük elpusztult, nem értik meg, — hogy más ember becsülete, féltékenyen őrzendő. De a sajtónk nem lehet közömbös, ha hangos lesz a panasz, hogy

nagyon könnyen veszi az idegen reputáció becsülését, ha a bosszuállás eszközüül oda adja magát. Meginog a tekintély, meginog az újságinformációk megbízhatóságába vetett hit, ha a bevallottak egész köre tisztán látja, hogy nincs olyan helytelen, olyan alaptalan, olyan lehetetlen dolog, hogy sajnos, a tekintélyes újságok is, mint valóságot ne találják föl.

Ha orvoslásrólvan szó, akkor mindig csak a tiszteletreméltó újságokra lehet gondolni. Azokról nem lehet szó, a melyek csak arra vannak teremtve, — hogy injuriát adjanak el és a melyek a reputáció érintését eszközüül használják arra, hogy piszkos hirnevet szerezzenek vele. Ez újságok szerkesztői olykor-olykor a hős szerepét játsszák; alaptalan vádaskodással állnak elő, azután hangosan és állhatatosan követelik, hogy állítsák őket bíróság elé. De ezzel csak lázas publicitást keresnek, hogy vállalatukat ismertté tegyék. Minél biztosabban tudják, hogy a sértett nem teszi meg azt a szíveséget, hogy üzleti reklámjuk istápolójává válják, annál vakmerőbben lépnek föl és annál inkább sürgetik a pört. — Ismertek akartak lenni minden áron!

Ilyen emberek mindig voltak és mindig lesznek. De a közönségnek és a üszteséges sajtónak közösen kell ezeket ártalmatlanná tenni.

Az asszony és lovagja.

Regény Szegedtől a tengerig.

Napok óta suttogva adnak tovább a szegedi társaságban egy érdekes családi regényt, mely itt kezdődött, a magyar tengerparton folytatódott és egy belga városban végződött. Az eset szereplői egy állami iskolai tanár, a felesége és egy biztosítási tisztviselő.

A tanár rajongásig szerette szép nejét, aki szívesen udvaroltatott magának egy éltesebb magánhivatalnokkal. A férj gyanútlanul barátkozott a házibaráttal, gyakran fordultak meg együtt kávéházban, vendéglőben. A nagy Galeotto nyelve persze tudott egyes titkokat beszélni és a pletyka hamar elharapódzott, lehet, nem is alaptalanul.

Időközben a tisztviselő, akinek felesége és családja van, elköltözött Szegedről a kéklő Adria mellé. Most már csak levél útján érintkezett a szegedi asszonnyal. Nemrégén látogatába jött hozzá és a tanár lakásához közel bérelt szobát.

A kószahír erről a közellétről bizalmas apróságokat fecseg. Egy este aztán kitört a zivatar, mely fenekestül fölforgatta a tanár családi életét. Allitóltag lehullott az asszony és lovag titkáról a lepel. A férj nagy lelki fölháborodással támadt rájuk, szóval ugynevezett családi jelenet játszódott le.

Nemsokára következett a második fölvonás. Az asszony minden értesítés nélkül itthagya urát. Lovagja után ment s három hétig élvezte a friss tengerparti levegőt. Szegedre ez idő alatt nem írt levelet. Az Adria mellől Belgium egyik nagyobb városába utazott, ahol rokonsága van. Azóta ott tartózkodik.

A regénynek, mint a fáma beszéli, szerelmi háttere van. Az asszony nem

viszonozta férje vonzalmát s bár irodalomnak, tudománynak lelkes barátja volt, mégsem akart egészen elmerülni a kiváló tanár szellemi buvárlátaiba. A szíve paparancsolt, az ész tanácsára nem hallgatott.

Természetesen az sem utolsó tárgya a mel. demondának, mely a teljes valószínűség formájában jelentkezik, hogy mi lesz a regény utolsó fejezete. Rebesgetik, hogy a férj nagylelkűen megbocsát és visszafogadja elszált életépárját, ha ezután nem kívánczik el az oldala mellől. Am nemelyek nagy szcémákat várnak attól a pillanattól, mikor az asszony hazatér és férje lakására beállit.

A bujkálva suttogó pletykának tápot ad az asszony vidám kedélye, könyved hangulata, melyből ilyenkor sokat szeretnek következtetni.

Megénekelte debreczeni diákok.

Apró turisták.

Megemlítettük már lapunkban, hogy Aranyossy Pál, Baak István és Demeter Zsigmond, a debreczeni ev. ref. kollegium harmadik osztályát végzett növendékei tapasztalatszerzés és tudomány-szomj által vezéreltetve, gyalogszerben utnak indultak, hogy bejárják a kies Erdély vidékeit.

A kis turistákat mindenütt nagy szeretettel fogadták. Földesurak, tanárok, fürdőigazgatók vendégelték meg őket s több kötet könyvvel megajándékozták. Mint *Előpatakról* írják: a kis turisták a múlt héten az előpataki fürdőt látogatták meg, hol a fürdőigazgatóság és a vendégek szívesen fogadták őket és gondoskodtak ellátásukról. Az E. K. E. érdemes főpénztárosa, Merza Gyula a következő költeményben emlékezik meg róluk:

Diák turisták.

Debreczeni három diák,
Gyalogszerrel utra kél
S az erdélyi bérezenek át
Kies fürdőhelyre ér.

Négy hete, hogy elindultak,
Szabadok, mint a madár,
Lesve, hogy a sors mit juttat
S vajjon hol is szebb a táj?

Bihar, Cyalár, Vajdahunyad,
Detomáta, Segesvár . . .
Tíz megyén át ujjál-ajabb
Varázs ez, mi rájuk vár.

Mikor *Szekelyföldre* léptek,
Földért az arez, a szem:
Itt látták a tájt csak szépnek,
Hol az ajkon szív terem.

Az Előpatak völgyében
Három vándor meg pihent,
Az itt szerzett kis *szepbenzen*
Mintha látnám fent az égben
— Mosolyogni az Istent.

* **Debreczen — Kossuth emlékének.** A szabadság halhatatlan apostola Kossuth Lajos századik születésnapjának évfordulóját — mint jeleztük — illő kegyelettel, hazafias lelkesedéssel minden kicsinyeskedő párttekinet mellőzésével, egy szívvel-lélekkel megünnepli Debreczen

közönsége is. Tegnap ülésén a városi tanács a maga részéről Bészler Károly, Körner Adolf tanácsnokokat és Szabó Kálmán jegyzőt jelölte az ünnep rendező-bizottság tagjaiul. Az előkészítő-bizottság elnöke Simonffy Imre kir. tanácsos, polgármester ugyancsak tegnap küldte szét a meghívókat a bizottsági tagokhoz, kérvén — hogy: a Kossuth Lajos nagy hazánkfia születésének ez év szeptember 19-én bekövetkező 100 éves évfordulója alkalmával városunkban megtartandó ünnepély tervezetének és részleteinek megállapítása végett e hó 8-án pénteken délután 5 órakor a városháza nagy termében tartandó értekezleten megjelenni sziveskedjenek.

* **A polgármester szabadságon.** Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester e hó 12-én kezd meg négy hétre terjedő szabadság idejét. A polgármester Olaszországba utazik s ott tölti el a négy heti pihenőt.

* **Ajándék az amerikai elnöknek.** Több-ször megírtuk már, hogy Zseni József, a Nemzeti Szövetség társ elnöke a Hortobágyról visz ajándékokat az amerikai elnöknek, az ottani Kossuth-szobor leleplezése alkalmából. Mint értesülünk, már a cizfra szür is elkészült és elküldték Zseni József címén Budapes-re. Az ajándéktárgyak mintegy 300 koronába kerültek. Ez összeget közadakozásból szándékozták beszerezni, amiért is kérjük olvasóinkat e szép cél érdekében adakozásaikat lapunk szerkesztősége útján illetékes helyre juttatni. A küldeményeket lapunkban nyugtázzuk.

* **Dóczy József és az Uránia színház.** Az Uránia színházban — mint már megírtuk — e hó 15-én kerül színre Lovász János és Haranghy György „A délibábok hazájából” című darabja. Az Uránia színház igazgatósága most felkérte Dóczy Józsefet, az országos híri debreczeni dalköltőt, hogy a darabhoz eredeti debreczeni dalokat küldjön. — Dóczy, a ki jelenleg itthon tölti szabadságát, most nagyban dolgozik a dalok elkészítésén.

* **A siketnémák iskolaügyének** előkészítő bizottsága Hajdúvármegye székházának nagytermében e hó 8-án ülést tart, mely alkalommal a siketnémák oktatására és segélyezésére alakulóban levő egyesület eddig gyűjtött tagjai számáról jelentést kell tennem. Tisztelettel kérem ennél fogva mindazon urhölgyeket és urakat, kik annak idejében magukhoz gyűjtőtvenni szivesek voltak, hogy azok e hó 7-én d. u. 6 óráig a városház épület 17. számú szobájába felküldeni méltóztassanak. Debreczen, augusztus hó 5-én. Oláh Károly tanácsnok.

* **A tőf tőf ellen.** Az automobilvaló közlekedés gyors elterjedése és a sebes hajtás következtében napirenden levő szerencsétlenségek arra indították Komárom vármegye törvényhatóságát, hogy az automobilvaló közlekedést, kitérését és a menet sebességet kormányrendelettel szabályoztassék és miután erre vonatkozólag még nincs szabályrendelet, Komáromvármegye közgyűlése el-

határozta, hogy feliratot intéz a kereskedelmi és belügyminiszterekhez annak mielőbbi létesítése iránt. Ezt a határozatot megküldték Hajdúvármegye törvényhatóságának is azzal, hogy az említett miniszterhez hasonló szellemben írjanak fel.

* **Fürdő kaland.** A mester, Ujházi Ede, a Tátrában fürdők. Ugy kell érteni a dolgot, hogy a mester délig borotválkozik, estig kártyázik, este pedig a fürdő gyógyesarnokában táborozó nyári színésztruppnál vendégszerepel. A napokban így írja egy ugyanott fürdőző kedves ismerősünk, egy délután piketirozott az árnyékban a fürdőorvossal. A mesternek egy szép pesti asszony kibicizelt. A kártya kiválóan rosszul járt, a mester dühbe gurult s e perczen a gyógyesarnokban fölhasznált a zongora s egy vékony női hang elkezdte énekelni, no persze „A rózsabimbó és a méh“-et. Nyár derekán ez a merénylet még egy hindu fakirt is kihozna a sodrából. A mester nem is igen túrtóztette magát: — Hát ez már miféle maeskanyavogás? Skandalum! A marha ilyen hanggal mer nyilvánosan énekelni! Jesszus, micsoda fals volt ez? stb. A pesti asszony tudva, hogy odabenn ki énekel, mindenféle jelekkel csitítani próbálja a mestert, de bizony ő nem értette meg. Ekkor megszólal a partner: a fürdőorvos: — Már engedje meg, Ujházi ur, annak az énekesnőnek egészen tisztességes hangja van. Falsul se danol. A mester kezd rosszat sejtteni s borus sejtelve lesulytó bizonyossággá izmosul, mikor a partner lecsapja a kártyát s kijelenti, hogy sürgősen el kell mennie a betegekhez. (A rejtélyes énekesnő, mint azt az élelműjű, nyájas olvasó jól sejtette, a fürdőorvos leánya volt.)

* **Aratási eredmények.** A földmívelési minisztérium az eddigi aratási eredmények alapján jelentést adott ki, amely szerint a termés mennyiségileg is kielégítőnek mondható. Az átlagos eredmény búzánál katasztrális holdanként 7.38 métermázsa, ami a búzával bevetett 5.577,378 kat. holdra számítva 433 millió métermázsa buzatermést eredményez a tavalyi 33.73 millió métermázssal szemben.

* **Az árvák a munkássegélypénztárban.** Szil Kálmán, mint belügyminiszter, a következő rendeletet intézte Debreczen város és Hajdú vármegye törvényhatóságához és az árvaszékekhez: Az 1900. évi XVI. t.-cz. értelmében a m. kir. földmívelési miniszter hatósága alatt Országos Gazdasági Munkás és Cselédségpénztár szerveztetett, a melynek célja a pénztár rendes és rendkívüli tagjait, a gazdasági külső cselédekét s azok családait a törvényben megjelölt esetekben segíteni. Ezen nagy, morális jelentőségű célra való tekintettel figyelmeztetem a czímet, hogy minden rendelkezésére álló módon hasson oda, miszerint nemre való tekintet nélkül, minden munkásigazolvánnyal bíró gazdasági munkás vagy szolgálati (cseléd) könyvvél bíró gazdasági (külső) cseléd, továbbá minden gazdasággal foglalkozó egyén, a ki a belépéskor 14. életévét betöltötte és gyámhatóság alatt áll, — a segélypénztárba belépjen. Együttal legyen kellő felügyelettel arra, hogy a belépettek törvényes képviselői az elvált kötelezettségnek eleget tegyenek, hogy segélyezés esetében a kiskorúak a pénztárt igénybe

is vehessék. A belépések, valamint a befizetések teljesítését a czím, a gyámi évi számadások és a kiskorúak személyi állapotáról szóló jelentések vizsgálata során eszközölheti. Széll Kálmán, s. k.

* **Az uzsorás szíve.** Egy pár év előtt elhunyt ismert debreczeni uzsorásról beszélt egy szellemesen maliciózus orvos a következő anekdotát:

Az a rossz ember, a kiről semmiféle jótettet nem jegyzett fel a krónika, nem bizott senkiben, még a halálban sem. Végredeleltileg hagyta ugyanis meg, hogy miután fél a tetszhalál borzalmaitól, halála után boncolják fel, a szívét szurják keresztül. Az örökösök igyekeztek a végrendelet utolsó akaratát végrehajtani. Három orvost is hívtak, a kik aztán felboncolták a testét és keresték a szívet — resték mindenütt, de nem találták meg. Végre is nem tehetek egyebet, mint hogy az uzsorásnak soha sem volt szíve:

* **Amerikába vándorolt magyarok kérvényei.** Igen gyakran előfordul az az eset, hogy olyan magyar honpolgárok, kik Amerikában valamely munkálatnál vagy a vasuton való utazásnál szerencsétlenül járnak, a magyarországi községi jegyzők, vagy lelkészek útján közvetlenül fordulnak az Amerikában lakó munkaadójukhoz, illetőleg a közlekedési vállalatokhoz vagy az amerikai hatóságokhoz segélyért s esetleg kártérítésért. Ezeket a kérvényeket a jegyzők és lelkészek többnyire magyar nyelven vagy az illető panaszos anyanyelvén írják meg. Minthogy azonban ezek a beadványok csak a legtrikább esetben kerülnek lefordítás végett az osztrák-magyar konzulátus elé s a legtöbb esetben meg nem bízható ügynökökhöz jutnak, akik azokat a díjak beszédese után eldobják, a belügyminiszter most föl hívja a törvényhatóságokat, így Debreczent is, hogy a községi jegyzőket és a falusi lelkészeket, figyelmeztessék, hogy ha valamely községi lakos ilyen ügyben hozzájuk fordul, a részükről megszerkesztett kérvényt mindig az illetékes osztrák-magyar konzulátushoz intézzék. Ha pedig az illetékeség dolgában kétség volna, akkor küldjék a beadványt a new-yorki osztrák-magyar konzulátushoz.

* **Kiállítás Verseczen.** Verseczen ipari és mezőgazdasági kiállítás lesz, melyre a meghívót tegnap küldte meg a kiállító bizottság Debreczen városnak és a „Kereskedelmi és Iparkamarának“. A kiállítás iránt széles körben nagy az érdeklődés.

* **A nagy Wesselényi emléke.** Szilágyvármegye törvényhatósága kegyeletes szép emlékünnepelet tart szeptember hó 18-án. A vármegye közadakozásából begyűlt költségen szobrot emeltetett Wesselényi Miklós bárónak, ki a magyarság eszméjeért annak idejében, mikor a szabad szó és szabad gondolkodás tiltva volt, bátran, lelkesen állott ki a küzdőtérre s lelkes szavakkal igyekezett felrázni szendergéséből a haza népét. A szobrot leleplezik szeptember 18-án nagy ünnepély keretében, mely délelőtti tizenegyórakor veszi kezdetét. Az országos érdekű ünnepélyre meghívta Szilágyvármegye a társtörvényhatóságokat s Debreczen várost. E hatalmas személyeken kívül meghívta a törvényhatóság dr. Kardos Samu ügyvédet, ki a nagy Wesselényi történetét most írja meg két vasikos kötetben. Az ünnepély előkészítő bizottságának elnöke dr. Kaizler György alispán, ki az ünnepi szónoklatot fogja tartani.

* **Klerikális izetlenkedés.** A nagyváradon megjelenő „Tiszántul“ című politikai lap az aug. 2-án végbement debreczeni szabadságszobor leleplezési ünnepélyéről nem sok jó akarattal emlékezik meg; azt mondva, hogy „az országosnak tervezett ünnepély nem sikerült minden részletében úgy, mint azt városszerte előre várták. Minek oka jó részben a rendező-bizottság tapintatlanságában rejlik. Mert jóllehet az ünnepélyt országos jellegűnek tervezték, Istentiszteletet mégis kizárólag az ev. ref. nagytemplomban tartottak, mi természetesen sokakat távolított az ünnepléstől.“ — Hát a tisztelt tudósító ur vagy nem jó forrásból merítette értesülését, vagy pedig egyszerűen ferdített, mert a szoborbizottság az ünnepélyt már eleve nem „országos“, hanem „helyi jellegű“-nek mondotta ki. E szerint tehát a közlemény e tekintetben nem felel meg a valóságnak. Hogy miért csak az ev. ref. nagytemplomban tartott istentisztelet? — ez koránt sem felekezeti türelmetlenségből történt, hanem szándékos elhatározásból, hazafiui visszaemlékezéssel levén eltelve azon történelmi momentum iránt, mely a félszázadot meghaladó időkből a nagytemplom falai között végbement és amely oly természetes összefüggésben áll a szabadság mai ünnepével. Ezen elhatározást pedig a rendező-bizottság épen nem református tagjai, hanem a másfelekezetűek indítványozták. Ezt azonban a tisztelt klerikális és apáczasírató „Tiszántul“ t. laptársnak hasztalan tartjuk szemé elé! A mi végül a szobornak és különösen a mellékalkoknak bírálatát illeti, ám legyen kinek-kinek izlése szerint, nekünk jó ez a szobor a „Tiszántul“ képzelt mellékalkjai nélkül is. Egyébiránt úgy tetszik nekünk, hogy t. laptársunk kritizál a nélkül, hogy a fényesen sikerült ünnepélyen részt vett volna vagy a megbírált szobrot látta volna is.

* **A betörők humora.** Egy szomszéd városban feltörték egy orvos lakását s mintegy ezerkétszáz korona készpénzt elvitték. A betörők vigasztalásul a következő levelet írták az orvosnak:

Igen tisztelt doktor ur, ne vegye zokon, hogy a kasszáját megkönnyítettük, de nekünk a pénz jobban kell, mint Önnek. A mit kigondoltunk, az — a hogy látni tetszik — alaposan sikerült is. Az orvosok igen okos emberek ugyan, de a betörőknek is benőtt ám a fejük lágya. Lássa, ez aztán az igazi öröm! Két hónapig spekuláltunk s végre kitaláltuk, hogy mikép vihetjük el a pénzt. Hja! a betörő is ember s ha pénze van, az is ur. Ha meg nincs pénze, hát úgy tesz, mint a hogy mi tettünk. Hát ne haragudj testvér!

Sikerült és társai.

Sikerült ur azonban pórul járt. A meglepett orvos a levélben fölismerte régen elbocsájtott szolgájának, kezírását s a rendőrök a humoros kedvű legényt és két czinkostársát csakhamar megkerítették.

* **Eltűnt edények.** Farkas Józsefné borbélyné, furesa meglepetésben részesült tegnap, A Kossuth-utczán áruló edényesek között megvásárolt 12 korona értékű edényt s egy emberre bizta ha-

zavítélet. A derék megbizott azonban a helyett, hogy haza vitte volna, elzónázott a drága edényekkel a szélrózsa ismeretlen tája felé. A rendőrség erősen kutatja az edénykedvelő polgártársat.

* **Vesztett kutya a városházán.** A városházát őrző derék bajduk nagy veszedelemben forogtak tegnap délután. Mikor az idő alkonyra tért, egy veszedelmes komondor száguldott a városháza bejáratához s hogy nem tisztességes szándék vezérelte, hamarosan el is árulta. A veszett eb veszettül ugrált erre-arra s vak dühhel faldosta, a mit elérhetett. Nagy ribillió lett ebből. A hajduk kardot rántottak s megtámadták a komondort. Szerencsésen le is terítették a városháza előtt s így megmenekültek a fenyegető veszélytől.

* **Pir a leány arcán.** Egy debreczeni gazda panasza ment a rendőrkapitányhoz, hogy a cseledeleánya meglopta.

A leány is ott volt, de tagadott mindent, amikor a kapitány vallatta.

— Én nem loptam semmit sem, kapitány ur, nem is vallhatom be. Csak nem vállalom magamra, ha nem igaz.

A kapitány előszedi a legügyesebb keresztkérdéseket, de semmire sem megy velük, mert a leány álhatatosan megmarad a tagadás mellett. A kapitány már dühös és kiküldi a leányt.

— Azt hiszem, kérem, szól a panaszló gazdának, ez a leány ártatlan.

— Miről gondolja ezt?

— Arról a bizonyos píról, mely az arcán honolt. Ez a pír a legnagyobb bizonyítéka az ártatlanságnak.

A gazda elmosolyodik, megcsóválja a fejét és ezt mondja:

— Kérem, én más nézetem vagyok. Nem az ártatlanság jele az. Az én tenyerem varázsolta a leány arcára. Mielőtt ide jöttünk, kétszer — jól képen törültem...

* **A közigazgatás legcsodálatosabb egyszerűsítése.** Azt mondják, hogy az egyszerűsítő törekvések nem nagyon sikerülnek a közigazgatásban. Mert a közigazgatás nem is igazi közigazgatás, hanem bonyolult és az a legjobb közigazgatás, amely az aktagyártásban a legnagyobb rekordot éri el. Hát ez bizonyosan tévedés. Mert pl. Szegedén az egyik hivatalban egy egyszerűsített az egyik hivatalnok, hogy annál különben már nem lehet. Valamilyen kiadásra a tanács fedezetet keresett. — Atirt hát a számvevőséghez; van-e erre a szükségletre fedezet?

Az illető tisztviselő, akinek ez esetben véleményezni kellett, a tanácstól kapott aktára csak ennyit írt:

Tekintetes tanács!

Nincsen.

Ez a bámulatos lakonizmus ideálja lehetne az egyszerűsítésnek, bár be kell vallani, hogy a tökéletességet ez se érte el. Mert lett volna a kérdésre még rövidebb felelet is. Csak azt kellett volna az akta alá pingálni, hogy *nincs*. Két betűt takarított volna meg az egyszerűsítésnek legapostolibb apostola.

* **Sajtóhiba.** „A kispárosok és iparkamara” címmel keddi számunkban egy újdonságunk boszantó sajtóhibával jelent meg. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara egyik határozata a debreczeni kamara ténykedésének van feltüntetve, a mi így természetesen nem felel meg a valóságnak. A kellemetlen sajtóhibát itt igazítjuk im helyre.

* **Két középiskolai tanuló** teljes ellátásra felvétetik. Ertekezhetni. Erdély Imréről Piaczicza 30 sz.

TANÜGY.

Országos református tanítói közgyűlés.

Meghívás és tárgysorozat.

A magyarországi ev. ref. tanítók országos egyesülete e hó 14-én, esetleg 15-én Kolozsváron a theol. fakultás, vagy más középület nagy tanácstermében tartja évi rendes közgyűlését, melyre a tagokat, tanügybarátokat s minden érdeklődőket tisztelettel meghívja az elnökség.

Gyűlés kezdete délelőtt 10 órakor 14-én.

Tárgyak:

1. Elnöki megnyitó és jelentés, elnöki előterjesztések.

2. Zsinat elé terjesztendő Emlékirat szövegének végleges megállapítása. Előadó: Simon Károly.

3. „A református egyház és iskolái.” Előadó: Uray Gyula.

4. „Iskolaszervezet, szaktanfelügyelet”. Előadó: Farkas Imre.

5. a) „Új énekes könyvünk.” Előadó: Szalóky Dániel. 5. b) Pénztáros jelentése.

6. a) Indítványok. 6. b) A jövő gyűlés jelentése.

7. Tisztikarnak megbízatása letelvé, az egész tisztikarra nézve új választás megejtése.

Midőn kérjük első sorban a tagokat, hogy e nagygyűlésen minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek: egyuttal tudomásukra hozzuk, miszerint a kijelölt határidőig jelentkezők részére vasuti s egyéb kedvezmények dolgában megtettük a kellő lépéseket. Az eredményről e lap utján tudatni fogjuk az érdeklődőket.

Előre is megjegyezzük azonban, hogy egyöntetűen járva el a vasuti kedvezmény kieszközlésében, az utazásra kiadandó „igazolvány” csak a Kolozsvárig és visszautazást foglalja magában s így a „tanulmányi” vagy „kirándulási” alkalomra kívánt kedvezmény az igazolványban nem foglaltatik.

A kinek ilyenféle kedvezményre volna szüksége, az maga gondoskodik róla.

Fődolog lévén a gyűlésre való utazás, erre fektettünk főszűlyt, a többit nem lehetett ezzel összezavarni.

13-án este 6 órakor előértekezlet tartunk.

Hazafias tisztelettel, Krassón, 1902. július hó 9. Dr. Kiss Aron, társelnök, Sinka Lajos elnök, Csúrka István jegyző.

A felsőbb leányiskola értesítője. A debreczeni ev. ref. egyháznak egyik közhasznú, áldásos intézménye a felsőbb leányiskola, mely a vele kapcsolatos tanítónőképző-intézet és elemi leányiskolával együtt évenként egész sereg művelt, megélhetésre képesített leánynövendéket bocsát ki kebeléből.

E jelesen vezetett s kiváló tanerők oktatása alatt álló intézet közelebb bocsátotta ki értesítőjét Dóczy Gedeon igazgatótanár szerkesztése mellett. Mint mindig, úgy a múlt tanévben is csak dicséretes bárgalmáról a tanítványok folyton emelkedő számáról lehet emlékeznünk.

Az elemi iskolában 71 tanuló volt, a felsőbb leányiskolában 243-an, a tanítónőképzőben 71-en voltak. Maga ez a nagy szám mutatja, hogy ez a leánynevelő-intézet messzeföldön híres lesz leány-

nevelési rendszeréről s távol megyékből nyugodt lélekkel küldik ide a szülők gyermekeiket.

A jövő tanévre szóló tudnivalók közül megemlítjük, hogy a beiratások augusztus 20-ától szeptember 2-ig tartanak meg. A felsőbb iskolába az elemi iskola negyedik osztályát sikerrel végzett növendékek vétetnek fel. A beiratási díj hét korona, ezenkívül különböző czimenz a felvétel alkalmával 8 koronát kell fizetni. Tandíj a négy alsó osztályban 40, a felsőbb osztályban és a tanítónőképzőben 60 korona, Nyug- és gyámin-tézeti díj 7 korona.

Az 1902-93-ik tanévre a tanítónőképző II-ik osztálya is megnyitattik. — Ezzel teljes lesz a felállított intézet.

Javítóvizsgálatok szept. 2-án, felvételi vizsgálatok pedig szept. 2-án tartanak. Magán- és pótvizsgálatok határideje szept. 4-től 6-ig lesz.

IRODALOM.

Könyv a dohányról. A magyar könyvpiac érdekes újdonsága Kerpely Kálmán a pallagi gazdasági tanintézet kiváló igazgatójának „A párisi kiállítás dohányai és dohánygyártmányai” című nagy feltűnést keltett vaskos kötete. A nagy tudású szakember érdekes művéről hatásos méltató cikkek jelentek meg a fővárosi gazdasági lapokban a mi sajna, helyszüke miatt, mindezeknek csak rövid regisztrálására szorítkozhatunk. Kerpely Kálmán munkája Budapesten jelent meg a „Patria” kiadásában és ugyanott 2 koronáért kapható.

TÁVIRATOK.

Fölbontott eljegyzés.

Bécs, augusztus 6. (Saját tudósítónktól.) Szegefrid bajor herceg eljegyzését Mária Annonciata főhercegnővel, mindkél fél beleegyezésével ismeretlen okok miatt fölbontották.

Az écskai affér.

Budapest, augusztus 6. (Saját tudósítónktól.) Az écskai ismert affér miatt a bourbon herceg és Harnoncourt gróf, Papp Géza képviselő és Dellimanics alispán által elégtételt kértek Wahrmann Ernőtől. A bourbon herceggel békésen elintéztetett az ügy, Harnoncourt gróffal szigorú föltételű pisztoly-párbaj volt délután az üllői-uti kaszárnyában. Sebesülés nem történt.

Jókai czáfolata.

Budapest, augusztus 6. (Saját tudósítónktól.) Jókai Mór meczáfolja a lapok ama közléseit, mintha vele Széll Kálmán a hivatalos lap szerkesztői állása ügyében tárgyalt volna.

Gyilkos férj.

S. A. Ujhely, augusztus 6. (Saját tudósítónktól.) András János kenizői lakos, feleségét a Bodrog folyóba lökte. A gyilkost elfogták. Tettének okául felesége tékozlását és iszákosságát vallja.

A román király Ischlben.

Ischl, augusztus 6. (Saját tudósítónktól.) Délelőtt 9 óra után ő Felsége Gizella hercegné és Mária Valéria főhercegnő kíséretében a román király szállására hajtatott. Miután a király a két hercegnőtől szives bucsut vett, az uralkodók az udvari fogatra ültek és a közönség folytonos ovációi közt a pályaudvarra kocsiztak. Szives bucsuzás után, miközben a két uralkodó kétszer megölelte és megcsókolta egymást és miután Ferencz József király a román kísérettől és Károly király ő Felsége kíséretétől elbucuzott, a román király a szalonkocsiba szállt fel, mire az udvari különvonat 10 órakor elindult. Ameddig a király a nyitott ablaknál látható volt, ő Felsége katonásan tisztelegve állott a perronon. Károly király Gastein fürdőbe utazik.

TÖRVÉNYEZKÉS.

§ **Drága kenyér.** A vén Szabó Mihályné mégette már kenyérének a javát. Örök szegénység volt az élete ijukorától kezdve. Olyan fullajtár-féle szerepet töltött be az élet szinpadán! A piacon ügyelgett rendesen s ha a nagyságáék vásároltak valamit, ajánkozott a hazavitelére, ilyen módon tengette szomorú életét a vén asszony már régóta. A nyomoruság azonban kísértetbe ejtette s hozzányult a máséhoz. Csak egy kenyér volt az egész. Mi ez a nagy urnak? De az éhező szegény előtt drága kienesel ér fel. Orosz Sándorné vette a piacon 1 korona 64 fillérért s meghitta az öreg Szabó Mihálynét a hazavitelével. Mentek a Hunyady-utca felé. Az öreg asszony követte egyideig s aztán hirtelen egyet gondolt s eltűnt a tömegben a kenyérral együtt.

E tettéért vonta tegnap felelősségre a kir. törvényszék a vén Szabó Mihálynét. Nem tagadta tettét az öreg, esupán a nagy nyomoruságával védekezett. A törvényszék sikkasztás vétségében találta bűnösnek és 14 napi fogházra ítélte a vén kenyértolvajt.

§ **A lelkes hallgató.** Érdekes közbeszólást rögtönzött tegnap a törvényszéki tárgyaláson egy hirtelen magastermetű fiatalember. Kitaró figyelemmel hallgatta a tárgyalást a fulasztó hőségben, mintha csak fizetésért cselekedné.

Somogyi Lajos 34 éves debreczeni lakos a múlt év augusztus havában künn volt a vásártéren, ahol találkozott Kerékgyártó Sándor lovasrendőrrel. Kerékgyártó rátámadott Somogyira, mert ez az ő lovát a nyulasi rétről elvitte s három hétig tartotta igában. A szóváltásból veszekedés támadt s a felbőszült Somogyi kegyetlenül elverte a lovasrendőrt. Hatóság elleni erőszak miatt került ezért a törvényszék elé Somogyi s bár erősen tagadta a terhére rótt cselekedetet, elítélte a törvényszék három hónapi fogházra.

Mikor az ítéletet kihirdette az elnök, a hirtelen magas fiatal ember felemel-

kedett üléséből és stentori hangon szólalt meg:

— Hisz' kérem, még be sincs bizonyítva!

Az elnök leintette a lelkes hallgatót, tudomására hozván, hogy a hallgató azért hallgató, hogy hallgasson s közbeszólásokkal ne veszélyeztesse a tárgyalás komolyságát.

A magas fiatalember elhallgatott és ... leült.

§ **Aki lóbórt lopott.** Balogh János debreczeni lakos Némethy Jánosnál volt cseléd. Egy izben bement a kamrába és egy ott levő lóbórt lopott el. A bőrből mindjárt eszimat csináltatott és így derült ki a dolog. A gazdájának ugyanis

feltűnt a csizma, valamint a lóbőr eltűnése — és így derült ki Balogh János turpissága. A debreczeni törvényszék tegnap tárgyalta az ügyet és a tolvaj cselédet 14 napi fogházra ítélte.

Hirdetések

a SZABADSÁG politikai napilap számára
jutányos áron
felvételnek.

KRAYER E. ÉS TÁRSA**MAGYAR FESTÉK-, KENCZE- ÉS LAKK-GYAR****BUDAPEST,**

Iroda és raktár: — Compt. u. Niederlage:

V., Váci-ut 6. (Frankl-vasudvar) nyugoti pályaudvar közelében.

József főherceg ő cs. és kir. fensége udvari szállítójai.

FIÓKÜZLETEK: — FILIALEN.

VII., Akácfa-utca 64. (Király-utca sarok).

VII., Kerepesi-ut 50. (Erzsébet-körút sarok).

IV., Vámház-körút 10. (Közp. vásárcsarnok átellenében).

M. kir. állami és Budapest fő- és székváros szállítójai.

Halzsir, faggyu, vaselin, gépolaj, koci-kenőcs, föld-, vegyészeti- és lakk-festékek, kátrány, carbol, creolin, **carbolineum, kékkő**, olaj, vízüveg, kátrány, silicat, portland-cement, gipsz, graphit stb.

Árjegyzék kívánatra bérmentve.

Nevelőnő

németül tanítani ajánkozik gyermekek mellé . .

Értekezhetni:

Arany János-u. 22.

Weiner és Grünbaum Budapest, Váci-utca 2.

Egyéves önkéntesek részére a legolcsóbban készíti az egyenruha felszerelést.
Egyéves önkéntesek részére készíti a logeológusok egyenruháját.
Egyéves önkéntesek részére küld díjtalanul árjegyzéket.
Egyéves önkéntesek részére sorozási és áthelyezési kérvénymintákat díjtalanul ad.
Egyéves önkéntesek részére minden katona ügyben ad díjtalanul felvilágosítást.
Egyéves önkéntesek részére újabban kiadott Egyenruházati Közlemények című könyvét díjtalanul küldi.

Weiner és Grünbaum Budapest, Váci-utca 2.

NOVAK FERENCZ

vésnök és zománczó

BÉCS, XVI., Koppstrasse 34.

a legtöbb egyesület és testület, szövetség és klubok szállítója.

Előnyös forrás jelvények, diszítések, érmek és ki-tüntetések tekintetében arany, ezüst és bronzból, keré-párosok, evezősök, vitorlások, athle ák, lövészek, tornászok dalárok, vadászok, veteránok, tűzoltók, stb. számára.

Minták kívánatra bérmentve küldetnek mindenüvé.
Elsőrendű ajánlatok.

Naponta friss szedésű
sárga dinnyét

legjobb fajtákból — saját termés.
.. Készíték legjobb izléssel kötött ..

menyasszonyi és nyoszolyólányi
csokrokat
és alkalmi
koszorúkat

legsolidabb árban.

Becses pártfogásért esedezve
kiváló tisztelettel

Paczelt János

mag és virág kerekedő

Debreczen.

Világhírű

Keiser borax és 0 0 0 0 0
0 0 0 0 0 fürdő szivacsok

nagyraktára

CZEGLÉDY és POLGÁRNÁL.

1042—1043 sz.

1902.

Ló és szarvasmarha eladás.

A város törzsménességéből kiselejteztetett és számfeletti kanca és herélt lovak a f. évi augusztus hó 10. napján tartandó országos lóvásárban, a törzsgulyából kiselejteztetett és számfeletti tehének és borjúk pedig a f. évi augusztus hó 11. napján tartandó országos baromvásáron mindenkor d. e. 9 órakor megtartandó nyilvános árverésen fognak eladni.

Miről a venni szándékozók azzal értesíttetnek, hogy az eladni rendelt lovak és szarvasmarhák a város epreskerti telepén megtekinthetők.

Debreczen, 1902. július 31.

A városi tanács.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész-féle balzsam

Közegészségügyi hatóságilag megvizsgálva és véleményezve.

A palaczk felszerelése a kereskedelmi törvény védjegy oltalmába részesül.

Ezen balzsam úgy belsőleg, mint külsőleg használ és pedig: 1. még eddig el nem ért hatású gyógyszer a tüdő és mell minden betegségeinél, enyhíti a hurutot, csillapítja a kihányást, eltávolítja a fájó köhögést és idült fájdalmakat is gyógyít. 2. Kiválóan használ torokgyulladásnál, rekedtségnél és Minden nyakbetegségeknél stb. 3. Teljesen eltávolít minden lázt. 4. Meglepően gyógyítja a gyomorgörcsöket, kólikát és szaggatásokat. 5. A könnyű székélést elősegíti és a vért valamint a vesét tisztítja eltávolítja a lépkórt, a buskomorságot, elősegíti az étvágyat és emésztést. 6. Kitűnően használ fogfájásoknál, odvas fogaknál megszünteti a szájbüzt, minden fog- és szájbetegségeknél, eltávolítja a felbőgést. 7. Kitűnően használ külsőleg, mint csodagyógyszer minden sebeknél, égéseknél, fagyott tagokra, megszünteti a fejfájást, zugást, szaggatást, köszvényt, fülbajt stb.

Figyeljünk mindig pontosan a fenti zöld angyal védjegyre!

Hamisításoktól legjobban megóvhatjuk magunkat, ha közvetlenül a gyárból rendelünk eredeti karton csomagokban. — Az osztrák-magyar birodalom bármely postaállomására küldve, 12 kis vagy 6 duplaüveg ára 4 korona. Bosznia vagy Herzegovinába 4 korona 60 fillér. Megrendelések csak a pénz előleges beküldése vagy részletfizetés mellett eszközölhetnek.

Miért szenved Ön! mikor a biztos gyógyulásra bármiféle és bármilyen régi sebeknél biztos kúra van és a csaknem mindig fájdalmas és veszélyes műtéteket sőt egyes tagok levágását is kikerülhet.

Thierry A. gyógyszerész szazlevelű rózsá-balzsamával

egyedül valódi

mely rendkívül szívóerővel bír s a sebek gyógyításában, valamint a fájdalmak egyhítésében utólag érhető. A valódi szazlevelű rózsá-balzsam használható:

A gyermekgyásznő mellbajánál, tejgyülemlésnél, mellkeményedésnél, orbáncz mindennemű sérelmek láb- vagy csontsebesülések, sebek, genyedség, dagadt lábak sőt csontszu ellen: ütes-, szurás-lő-, vágásos zuzódási sebek ellen. Használható minden idegen részek, u. m. üveg-, faszalka, homok, szilánk és tüskék eltávolítására. Mindennemű daganat, kinövés, pokolvar, ujjaképződés, sőt rákbetegség ellen, szemölcs, körömdaganat, hólyag- és feldörzsölt lábak gyógyítására. Mindennemű égési sebek, fagyott testrészek, betegeknek hosszas fekvés által támadt sebek, nyakdaganat, vértorlódás, fülzugás és a gyermekeknek előforduló kisebesedések ellen stb.; a szétküldés kizárólag az összeg előleges beküldése mellett eszközölhetik. 2 tégely, csomagolás, szállítólevél és bérmentes megküldéssel 3 kor. és 50 fill.

Számos bizonyítvány áll rendelkezésre. Figyelmeztetünk mindenkit a hatástalan hamisítványok megvételétől s kérem szigorúan arra ügyelni, hogy minden tégelyen a fenti védjegy és az elnevezés "Thierry A. angol-gyógyászat Pregradában" beleegyezve kell lenni. E két gyógyító eszközök névze felülmúlhatatlan szer sebese romlik meg, de sőt ellenkezőleg minél régiebbek, annál értékesebbek és hatásosabbak, nem árt nekik se a hideg, se a meleg, azért bármely időszakra használhatók. Csaknem mindig biztos sikerrel járnak, különösen míg az orvos megérkezik, természetesen csak se szabad másféle hamisításokhoz vagy sokszorosan ajánlott hatástalan és értéktelen jétszerekhez nyulni, melyekért csak haszontalanul dobjuk ki a pénzünket, de maradunk meg mindig a régi, kipróbált, első megbízható s mellett teljesen ártalmatlan, világhírű szerrel, melyet minden családnál előforduló eshetőségekre mindig készletben kellene tartani. A lel a valódiság minden felsorolt jeleivel ellátva nem volna kapható, egyszerűen rendeljük közvetlenül az alábbi cím alatt:

Thierry Adolf LIMITED őrangyal-gyógyászatárától, Pregrada, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Központi raktár:

Budapestben Török J.; Zágrábban Mittelbach S.; és Bécsben Brady C. gyógyszerárán.

Kapható Debreczenben: Bán László, Csanak József, Csillag József, Csicsó Lajos, Deutsch Lajos, Félégyházi János, Jóna és Jóna, Fritsch Károly, Ganovszky Lajos, Geréby Fülöp, Göczey István, Havas József, Hirsch Ferencz, Jánossy Béla, Klein Bernát, Krausz J. Bernát, Kohn H., Komlóssy Lajos, Kondor J. és fiai, Kontsek Géza, Kornhoffer József, Kovács Mihály, Lindenfeld J. Jenő, Lusztig Károly, Lusztig és Bán, Máyer József, Neumann és Weisz, Parti Ferencz, Riekl J. Zelmós, Ifj. Róza Lajos, Rosenfeld R., Rosenthal Dániel, Rosenthal Sándor, Róth Antal, Roth Ignác, Szent Királyi Tivadar, Tóth Kálmán, Terei J., Váray József. **B.-Ujfalu:** Ifj. Weiszberger Ignác. **Ér-mihályfalva:** Lévay Vincze, Grósz Samu, Pollák Mórész. **H.-Böszörmény:** Gemeinbeck József. **H.-Nánás:** Slahta János. **H.-Szoboszló:** Körner Béla. **T.-Füred:** Kohn Jakab, Weiszmann J., Kiss G. Ernő.

Debreczen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.